

Prop. 1 S (2023–2024) Statsbudsjettet 2024

Høring i Familie- og kulturkomiteen

Norske Billedkunstnere (NBK) har følgende merknader til det foreslåtte statsbudsjettet:

1. Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordninger, Post 71

Fra regjeringens forslag til statsbudsjett: «Regjeringen foreslår en økning på 15 millioner kroner til økt driftsstøtte øremerket utstillingsvederlag og honorar til kunstnere, ved et definert antall statlig støttede visningssteder.»

Her har regjeringen lyttet til kunstnerorganisasjonene, og tar et viktig grep for å styrke utstillingsøkonomien. Vi forventer at disse øremerkede midlene fordeles til alle institusjoner som i dag mottar driftsstøtte fra staten – 53 institusjoner, og ikke kun de 24 som frem til i dag har vært omfattet honorarordningen. At institusjonene med varig driftsstøtte fortsatt skal betale utstillingsvederlag etter gjeldende avtale er en selvfølge. Utstillingsvederlag er allerede finansiert gjennom ordinær driftsstøtte. Det ble i 2021 utbetalt 20 millioner i vederlag (*Visuell kunst i tall 2022*).

Forslag til merknad:

Det presiseres at den økte øremerkede driftsstøtten på tilsammen 21,4 mill skal gå til utstillingshonorar og ikke utstillingsvederlag. Det må etableres retningslinjer som sikrer honorar til alle som stiller ut ved de 53 visningsstedene med varig driftsstøtte.

2. Kap. 328 Museer, post 70

I årene før pandemien hadde det lenge vært varslet om bekymringsverdig få innkjøp ved de offentlige museene, som følge av minimale innkjøpsbudsjetter, av Jorunn Veiteberg karakteriserte som en «innkjøpskrise» i rapporten *Å samla kunst* (2019).

Som et stimuleringsiltak under pandemien ble det i løpet av 2020 og 2021 bevilget til sammen 90 millioner kroner øremerket innkjøp av norsk og samisk samtidskunst i de norske kunstmuseene. De fleste museene fikk et årlig snittbeløp på 2,5 millioner.

Tiltaket styrket økosystemet i hele det visuelle kunstfeltet – fra den skapende kunstneren, til gallerier og regionale museers samlinger – kunstsamlinger som både bidrar til historieskriving og formidling av vår samtid. Innkjøpsmidler til de regionale museene er et tiltak som gir til fellesskapet, til publikum, og som styrker kunstfeltet i hele landet.

Forslag til merknad:

Øremerkede tilskudd til innkjøp av norsk og samisk samtidskunst ved alle landets 17 kunstmuseum: 2 millioner til hvert museum – til sammen 34 millioner.

3. Kap. 320, Kulturdirektoratet og Kulturrådet m.m, post 74

En vesentlig del av den publikumsrettede virksomheten til norske kunstnere foregår på mindre og mellomstore arenaer hvorav mange uten statlig driftsstøtte. Kunstsentrene i Norge (KiN) har fått 600 000 kroner for å styrke arbeidet med regionale prosjektmidler for visuell kunst.

Regionale prosjektmidler for visuell kunst er en søkbar ordning for kunstnere med utstillingsavtale. Ordningen administreres av KiN og stimulerer til aktivitet i hele landet.

En økning på 5 millioner vil medføre en dobling av søkbare midler i ordningen (samme beløp som under pandemien i 2021). Tiltaket vil gi profesjonelle kunstnere bedre vilkår i arbeidet med utstillinger, heve kvaliteten og styrke profesjonaliteten i offentlig visning av kunst i hele landet.

Forslag til merknad:

Regionale prosjektmidler visuell kunst som forvaltes av KiN – Kunstsentrene i Norge, styrkes med 5 millioner.

4. Kap. 320 Kulturdirektoratet og Kulturrådet m.m., post 72 og post 73:

Statens kunstnerstipend (SKS) er det viktigste kulturpolitiske virkemiddelet vi har, og bidrar til rekruttering til kunstneryrket fra alle samfunnslag. 44 nye stipendhjemler er gode nyheter for kunstfeltet, og et steg nærmere målet – at alle profesjonelle kunstnere skal ha en reell mulighet til å få stipend.

Skal vi komme dit, bør tildelingsprosenten ligge på minst 25 prosent. Tildelingsprosent for SKS er i dag på 10 prosent, og hvert år får godt kvalifiserte søkere avslag på sine stipendsøknader. Vi ser et særlig behov for et økt antall flerårige arbeidsstipender.

En økning i antall stipender er et gjennomgående prioritert tiltak i innspillene fra NBK. Stipendene går direkte til kunstnerne og bidrar til økonomisk forutsigbarhet for den enkelte. Den foreslåtte justeringen av stipendbeløpet tilsvarende lønnsveksten i staten er nødvendig for at stipendene ikke skal devalueres.

Flere hjemler og høyere tildelingsprosent vil sikre større spredning av stipender og styrke kompetansemiljøene i regionene.

Norske Billedkunstnere (NBK) er fagorganisasjonen for profesjonelle billedkunstnere i Norge, og har som formål å ivareta billedkunstnernes faglige, ideelle, økonomiske og sosiale rettigheter og interesser. NBK representerer 20 grunnorganisasjoner med over 3 300 kunstnere fra det visuelle feltet.